

SPodbujanJE RAZVOJA NADARJENOSTI

Skrb za nadarjene mora obsegati njihov celotni življenjski prostor, od družine preko šole do zunajšolskega okolja. Vsak izmed omenjenih dejavnikov ima svojo nepogrešljivo vlogo, ki je drugi ne morejo pokriti, toda vsak zase, brez koordinacije z drugimi, ne more biti uspešen. Spodbujanje se začne v družini. Čim šibkejša je skrb družine, toliko pomembnejša je vloga šole. A kakorkoli obračamo, bi morala biti šola, zlasti splošno-izobraževalna, najpomembnejši varuh učenčeve nadarjenosti (Bezić, 1998).

Otrok ima potrebe, interese, izraža želje in zanimanja, ki se sčasoma spreminjajo in preoblikujejo. Starši imejte v mislih, da otrok potrebuje čim več priložnosti in izkušenj, ki so pomembne za njegov nadaljnji razvoj in osebno rast. Zato je najbolje če ste odprti, komunikativni, ponujate otroku veliko različnih možnosti za udejstvovanje. Pri svojem usmerjanju bodite previdni, saj otroka ni dobro siliti v neko aktivnost, ki ni v njegovem interesu.

Do trenutka, ko začne otrok hoditi v šolo, ste v glavnem starši odgovorni za to, da boste odkrili otrokove posebne sposobnosti (Nagel, 1987). Otrok je v zgodnjih letih najbolj odprt za sprejemanje posameznih izkušenj in le-te so pomembne za njegovo celotno življenje. Tudi njegova inteligentnost se v tem obdobju hitro razvija. Starši poskušajte upoštevati otrokova razmišljanja ter jih spoštovati, kljub temu da otroci v tem pogledu včasih prekašajo sami sebe. Otroku ponujajte odgovore na zastavljena vprašanja, a hkrati ne bodite v zadregi, če vseh odgovorov oziroma rešitev ne poznate – poiščite jih skupaj.

Starši poskušajte svojemu otroku nuditi dovolj oziroma čim več samostojnosti in svobode. Na ta način bo otrok lažje sam odkrival in spoznaval sebe, svoje sposobnosti in interese. Pomembno je, da do teh spoznanj pride z lastnim raziskovanjem, vi mu bodite v oporo in pomoč. Še posebej nadarjeni otroci so tisti posamezniki, ki izražajo želje po odkrivanju neznanega in novega, zato je otroku nudite čim več možnosti na različnih področjih in raznovrstnih dejavnostih. Nujno pa je potrebno poskrbeti je tudi za to, da vaš otrok izkušenj ne bo dobival iz druge roke (npr. s TV), temveč iz prve (torej iz stikov z dejanskim življenjem). Vsak učenec ima določene sposobnosti in darove, ki se pojavijo v različnih življenjskih obdobjih. Nekateri se najprej izkažejo na glasbenem področju, drugi na področju matematike ali pa je posameznik uspešen že na različnih področjih.

Nadarjeni otroci pogosto kažejo atipično vedenje na kognitivnem področju že od otroštva. Vsi nadarjeni otroci ne razvijejo vseh lastnosti. Zavedati se moramo, da se nekatere lastnosti razvijejo in odražajo že v otroštvu, druge šele kasneje, v času odrasčanja in celo ko otrok odraste:

1. Sposobnost razumevanja abstraktnih simbolnih sistemov

Nadarjen otrok ima večjo sposobnost za učenje jezikov in matematike kot njegovi vrstniki. Ta sposobnost je hitro opazna, medtem ko sposobnost reševanja problemov in drugih nejezikovnih sistemov težje odkrijemo.

2. Zmožnost osredotočenja

Nadarjeni otroci imajo visoko sposobnost osredotočenja na problem in sposobnost zbranosti.

3. Nenavadno dober spomin.

4. Zgodnje zanimanje za jezik in njegov razvoj

Na otrok kaže zgodnji interes za jezik in branje. Raziskave kažejo, da je 80% nadarjenih otrok bralo že pri petih letih, so tudi primeri, ko je otrok začel brati že pri dveh in pol letih.

5. Radovednost

Nadarjen otrok kaže izredno potrebo po razumevanju kako svet "deluje". Učitelj, ki vzbudi otrokovo radovednost, ostane takemu otroku še dolgo v spominu. Neprimeren odziv okolja na otrokovo radovednost lahko pomeni tragedijo za njegovo nadarjenost.

6. Veselje do samostojnega dela

Nadarjeni otrok ima veselje do samostojnega dela in hkrati željo po tem, da sam najde odgovor na določeno vprašanje ali da sam reši problem.

7. Številni interesi

8. Zmožnost oblikovanja izvirnih idej

Nadarjen otrok lahko oblikuje nove ideje in izdelke. Pri nekaterih otrocih je ta sposobnost omejena zgolj na eno področje, vendar je za mnoge nadarjene otroke razširjena na več različnih področjih.

9. Občutek za pravičnost

Nadarjeni kažejo močan občutek za pravičnost v njihovih odnosih z ljudmi.

10. Nesebičnost in idealizem

Nadarjeni otroci kažejo težnjo po pomoči drugim, kar se kaže kot pomoč pri učenju oziroma na kateremkoli področju nudenja pomoči.

11. Smisel za humor

Smisel za humor in igrivost omogoča nadarjenemu otroku razumevanje sveta na manj "ogrožujoč" način; humor mu pomaga pri premagovanju bolečih izkušenj.

12. Čustvena napetost

Nadarjeni otroci pogosteje doživljajo čustvene reakcije globlje kot njihovi vrstniki.

13. Zgodnje skrbi o smrti

Nadarjeni otroci začnejo zgodaj razmišljati o smrti. Pomemben element v razvijanju otrokove osebnosti je, da otrok s pomočjo kognitivnih sposobnosti dojame razliko med naravnim procesom in čustvenim učinkom, ki ga ima smrt na bližnje.

14. Perfekcionizem

Mnogi nadarjeni otroci kažejo znake perfekcionizma. Ti otroci vso svojo energijo porabijo za to, da vse, kar naredijo, naredijo popolno.

15. Veliko energije

Nadarjeni otroci imajo ogromno energije, ki jo lahko opazimo kot sposobnost velike količine opravljenega dela v majhnem času. Zato to prekomerno energijo otrok potrebno pravilno usmeriti (v primerne naloge, v doseg kratkoročnih in dolgoročnih ciljev).

16. Močna navezanost in predanost

Nadarjen otrok se pogosto zelo naveže na enega ali dva prijatelja, ki sta starejša od njega, ali celo na starejšo osebo. Prav tako se enako močno naveže na svoje delo.

17. Sposobnost estetike

Večplastne analize, potrebne za interpretacijo umetniških del predstavljajo nadarjenim otrokom pravi izziv.

Glavna nevarnost, ki grozi nadarjenim, so permanentno premajhne zahteve do njih (Nagel, 1987). Tudi šola ne more v celoti zadovoljiti njihove nenasitne lakote po znanju. Zato morate starši poskrbeti za vsestransko izkoriščenost otroka. Pazimo le na to, da bomo našli pravo mero. Vodijo naj vas otrokovi interesi in ambicije in ne vaši. Organizirajte kopico dejavnosti zunaj šole. Otrok potrebuje položaje, v katerih lahko zadovolji svoje duhovne interese, doživi izzivalne spodbude in se lahko izkaže (dokaže) v tekmovanju med enakimi. Omogočite otroku, da se bo uvedel v posebna področja znanja in seveda pri tem upoštevajte otrokove interese. Bodite pozorni le, da se tematika ne bo prekrivala s šolsko učno snovjo, ker bo potem otrokova prednost pri pouku le še večja- verjetno pa bodo večje tudi njegove težave.

Poglejte si:

Nadarjenost v predšolskem in šolskem obdobju:

www.sous-slo.net/usd/program1/program1_andreja-ninkovic.pdf